

**Anna Hawrot, Paulina Skórska, Karolina Świst,
dr hab. Roman Dolata, prof. UW, dr Paweł Grygiel,
Grzegorz Humenny**

Czy nauczycielskie oceny osiągnięć szkolnych z matematyki i języka polskiego są stronnicze ze względu na płeć uczniów?

Abstrakt

Temat wystąpienia mieści się w obszarze badań nad subiektywnością ocen wystawianych przez nauczycieli. Skupimy uwagę na szczególnie interesującym zjawisku stronniczości ocen związanym z płcią uczniów. Wskazuje się, że statystycznie rzecz biorąc, nauczyciele przyznają wyższe oceny dziewczynom niż chłopcom, mimo że posiadają ten sam poziom umiejętności mierzony standaryzowanymi testami osiągnięć szkolnych. Badania identyfikują wiele czynników mogących tłumaczyć efekt stronniczości ocen ze względu na płeć ucznia, m.in. wsparcie rodziny, czynniki osobowościowe, poziom motywacji, samodyscypliny czy kompetencji społecznych. W analizach skupimy uwagę na sumienności ucznia (Kling i in., 2013). Stawiamy dwie hipotezy. Po pierwsze, sądzimy, że efekt przeszacowania przez nauczycieli osiągnięć szkolnych dziewczynek zachodzi w wypadku umiejętności z matematyki, ale nie występuje w wypadku języka polskiego. Po drugie, przypuszczamy, że czynnikiem wyjaśniającym stronniczość ocen z matematyki jest zróżnicowany płciowo poziom sumienności uczniów. Przedstawimy wyniki analiz prowadzonych metodą modelowania wielu wskaźników i wielu przyczyn (MIMIC). Wykorzystane zostaną dane z ogólnopolskiego badania Szkolne Uwarunkowania Efektywności Kształcenia (SUEK). W analizach wykorzystamy oceny umiejętności uczniów sformułowane przez nauczycieli specjalnie na potrzeby badania SUEK oraz wyniki testów wiedzy TOS3. Analizy przeprowadzimy za pomocą modeli równań strukturalnych z kontrolą efektów zróżnicowanego funkcjonowania zadań testowych ze względu na płeć (Hauser i Golberger, 1971). W wystąpieniu przedstawimy najważniejsze wyniki analiz, zakładając poszerzenie proponowanych interpretacji wyników w toku dyskusji.